

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT57 4010 0510 0467 0211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-01- Nr.

Kopija
Institucijoms, nurodytoms gavėjų sąrašė

TEIKIMAS DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Pakartotinai teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti Vyriausybės nutarimo „Dėl Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo metodikos ir ataskaitos formos patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), patobulintą pagal Vyriausybės kanceliarijos pastabas po svarstymo 2020 m. liepos 7 d. tarpinstituciniame pasitarime.

I. Sprendžiamos problemos	Igyvendinant Teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2134, Nutarimo projektu siūloma Vyriausybei patvirtinti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, reikalingus į teisėkūros proceso ciklą įdiegti galiojančio teisinio reguliavimo <i>ex post</i> vertinimą (toliau – <i>ex post</i> vertinimas): <ul style="list-style-type: none">• Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio <i>ex post</i> vertinimo metodiką (toliau – Metodika);• Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio <i>ex post</i> vertinimo ataskaitos formą (toliau – Forma).
II. Siūlomos priemonės	Metodikoje siūloma: <ul style="list-style-type: none">• nustatyti <i>ex post</i> vertinimo tikslus;• detalizuoti <i>ex post</i> vertinimo atlikimo atvejus ir peržiūros nuostatos formulavimą;• reglamentuoti <i>ex post</i> vertinimo procesą ir <i>ex post</i> vertinimo viešinimą;• aprašyti <i>ex post</i> vertinimo koordinavimą ir metodinį konsultavimą;• reglamentuoti rezultatų panaudojimą ir tolesnių veiksmų įgyvendinimą. Formoje siūloma nustatyti <i>ex post</i> vertinimo ataskaitos turinio elementus.
III. Priemonių kaštai	Patobulintam Nutarimo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų artimiausiu metu nereikės. Tačiau nuo 2022 m., kai bus pradėti aktyviai vykdyti <i>ex post</i> vertinimai, Teisingumo ministerijai, norint veiksmingai ir deramai vykdyti <i>ex post</i> vertinimo koordinavimo funkciją, o visoms ministerijoms – atlikti kokybiškus <i>ex post</i> vertinimus ir parengti galutines ataskaitas, tikėtina, reikės planuoti papildomas lėšas darbo užmokesčio fonde. Konkretus jų poreikis dar nėra aiškus ir priklausys nuo <i>ex post</i> vertinimo apimčių ir koordinavimo funkcijos masto. Atitinkamą poreikį

	Teisingumo ministerija ir kitos ministerijos teiks 2022 m. ir vėlesnių metų valstybės biudžeto rengimo etape bei rengdamos strateginius veiklos dokumentus.
IV. Nauda visuomenei	Įdiegus <i>ex post</i> vertinimą į teisėkūros proceso ciklą, bus sudarytos prielaidos išsamiai įvertinti tam tikro galiojančio teisinio reguliavimo taikymą ir veikimą, priimti įrodymais pagrįstus sprendimus, siekiant užtikrinti, kad teisės aktai būtų aktualūs, ekonomiškai naudingi ir veiksmingi siekiant keliamų tikslų; taip pat tikimasi prisidėti prie teisės aktų skaičiaus mažinimo, valstybės tvaraus vystymosi ir visuomenės gerovės kūrimo. Priėmus Nutarimo projektą, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas ir <i>ex post</i> vertinimas bus susieti tarpusavyje ir sudarys teisėkūros tobulinimo metodologinio reguliavimo ciklą.

Pirminis Nutarimo projektas buvo derintas su visomis ministerijomis, Seimo ir Vyriausybės kanceliarijomis ir Vyriausybės strateginės analizės centru (STRATA). Į daugelį pastabų ir pasiūlymų buvo atsižvelgta Vyriausybei teikiant pirminį Nutarimo projekto variantą (TAIS Nr. 20-3672(2)). Jame buvo peržiūrėti *ex post* vertinimo tikslai, atsižvelgiant į TPĮ nurodytą *ex post* vertinimo objektą labiau atskleistas galiojančio teisinio reguliavimo taikymo ir veikimo vertinimas, peržiūrėtas *ex post* vertinimo proceso reglamentavimas siekiant jį padaryti paprastai įmanomu atlikti vidiniais ministerijų ištekliais, įrašyta galimybė atliekant *ex post* vertinimą pasitelkti STRATA, sutrumpinta *ex post* vertinimo ataskaitos forma, atsisakant perteklinių jos turinio elementų. Suinteresuotų institucijų išvadose buvo keliamos abejonės dėl detalių peržiūros nuostatos įtraukimo į įstatymą atvejų reglamentavimo, ne kartą pažymėta, kad Metodikoje siūlomas *ex post* vertinimo procesas yra pernelyg sudėtingas etapų prasme, kai kurios vartojamos sąvokos yra neapibrėžtos ir todėl neaiškios. Kadangi pagal Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną poįstatyminiame teisės akte negalėtų būti aiškinamas įstatyme vartojamų sąvokų turinys, tais atvejais, kai pastabos teiktos dėl TPĮ vartojamų sąvokų (pavyzdžiui, „didelė įtaka“, „esminiai pakeitimai“), jos neapibrėžiamos, bet Metodikoje pasiūlytos gairės, kurios turėtų padėti palengvinti atitinkamų nuostatų taikymą. Taip pat buvo atsisakyta detalių peržiūros nuostatos įtraukimo į įstatymą atvejų reglamentavimo, iš esmės peržiūrėtos *ex post* vertinimo etapus reglamentuojančios nuostatos, kriterijai, klausimynai, juos aiškiau susiejant su TPĮ nustatytu *ex post* vertinimo objekto turiniu, pagal STRATA darbo tvarka pateiktus pasiūlymus patobulintos nuostatos dėl duomenų surinkimo metodų ir duomenų vertinimo, nustatyta, kad *ex post* vertinimo ataskaitos projektas taip pat teikiamas visuomenės vertinimui per TAIS, tokiu būdu dar labiau didinant visuomenės įsitraukimo į *ex post* vertinimą galimybes. Pažymime, kad TAIS skelbtini *ex post* vertinimo plano projektas, *ex post* vertinimo ataskaitos projektas nėra laikytini teisės aktų projektais, tačiau tai svarbi informacija, nurodanti numatomo atlikti *ex post* vertinimo gaires ir atlikto *ex post* vertinimo rezultatus, todėl šios informacijos viešinimui TAIS, derinimui su visuomene ir visos kitos su *ex post* vertinimu susijusios informacijos susiejimui, kad ją būtų galima rasti vienoje vietoje TAIS, turi būti skiriamas deramas dėmesys.

STRATA ir Kultūros ministerija taip pat pateikė konceptualių pastabų dėl to, kad *ex ante* ir *ex post* vertinimas bus instituciškai atskirtas ir abiejų vertinimų teisinis reguliavimas nebus įtvirtintas viename teisės akte. Atkreipiamo dėmesį, kad tokia galimybė ilgai buvo svarstoma prieš Vyriausybei priimant sprendimą dėl *ex post* vertinimą koordinuojančios institucijos paskyrimo, o kadangi galiausiai buvo nuspręsta *ex ante* ir *ex post* vertinimų koordinavimą pavesti skirtingoms institucijoms, buvo atsisakyta ir teisės aktų jungimo idėjos.

Po 2020 m. liepos 7 d. tarpinstitucinio pasitarimo, atsižvelgiant į papildomai Vyriausybės kanceliarijos Strateginių kompetencijų grupės pateiktas pastabas ir pasiūlymas, darbo tvarka

bendradarbiaujant su Vyriausybės kanceliarijos ir STRATA atstovais, Nutarimo projektas patobulintas iš esmės. Tuo pačiu buvo įvertintos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos, kiek jos buvo aktualios po atliktų Nutarimo projekto pakeitimų.

Patobulintame Nutarimo projekte, lyginant su pirminiu projektu, atliktos šios korekcijos:

Metodikos I skyriuje siūloma apibrėžti sąvokas (4 punktas), kurios padės aiškiau atskleisti Metodikos nuostatas, jas taikant; apibrėžiamos kitos bendrosios nuostatos. II skyriuje apibrėžiamos gairės, kurios pagalbės teisės aktų rengėjams lengviau nustatyti *ex post* vertinimo dalyką, suformuluoti peržiūros nuostatas (naujame 1 priede pateikiami peržiūros nuostatų formulavimo pavyzdžiai) ir forminti atskirus ministro sprendimus atlikti *ex post* vertinimą. III skyriuje dėstomas teisinis reguliavimas, kuris nustato aiškesnę ir paprastesnę *ex post* vertinimo atlikimo tvarką, turėtų pasitarnauti formuotis vieningai *ex post* vertinimo atlikimo praktikai. Tikslinamos bendrosios *ex post* vertinimo proceso nuostatos, o lyginant su pirminiu Metodikos projektu, *ex post* vertinimo procesą siūloma skaidyti į stambesnius 3 etapus: pasirengimo atlikti *ex post* vertinimą etapą, *ex post* vertinimo atlikimo etapą ir *ex post* vertinimo ataskaitos parengimo, viešinimo, derinimo ir paskelbimo etapą. *Ex post* vertinimo pasirengimo ir atlikimo etapams įgyvendinti rekomenduojama pasitelkti Metodikos 2 priedo klausimyną (jame apjungti pirminio Metodikos projekto 1 ir 2 klausimynai, o klausimų redakcija suformuluota naujai, siekiant kuo taiklesnio klausimų pritaikomumo). Klausimynas turėtų padėti už *ex post* vertinimą atsakingiems asmenims pagal Klausimyne pateiktus klausimų pavyzdžius suformuluoti *ex post* vertinimo kriterijų turinį atskleidžiančius klausimus, siekiant tinkamai įvertinti galiojančio teisinio reguliavimo taikymą ir veikimą. Klausimynas yra rekomendacinio pobūdžio, o jo klausimai – orientaciniai. Klausimai suformuluoti pagal pagrindinius vertinimo kriterijus (veiksmingumo, poveikio ir rezultatyvumo), kurie turėtų būti analizuojami atliekant *ex post* vertinimą. Iš pirminio Metodikos projekto trečiojo skirsnio metodinės nuostatos, apibrėžiančios duomenų rūšis ir jų surinkimo būdus, perkeltos į Metodikos naują 3 priedą. Trečiasis *ex post* vertinimo etapas baigiamas galutinės *ex post* vertinimo ataskaitos, kurią pasirašo ministras, paskelbimu TAIS. Forma tikslinama, siekiant aiškesnio ir paprastesnio jos taikymo. Metodika papildyta nauju V skyriumi, detalizuojančiu *ex post* vertinimo koordinavimą ir metodinių konsultacijų teikimą. Šiame skyriuje nustatoma, kad koordinuojanti institucija savo svetainėje skelbia teisės aktų, kuriuose *ex post* vertinimas atliekamas ar planuojamas atlikti, sąrašą, nustatoma, kokia informacija skelbiama sąrašė. Taip pat numatoma, kad koordinuojanti institucija savo svetainėje sudarys galimybes fiziniams ir juridiniams asmenims pateikti argumentuotus siūlymus dėl poreikio atlikti *ex post* vertinimą ne tik teisingumo ministrui pavestose valdymo srityse. Apibrėžiamos Teisingumo ministerijos ir STRATA kompetencijų dėl konsultacijų *ex post* vertinimo teikimo sritys. Metodikos VI skyriuje išsamiau apibrėžiami *ex post* vertinimo rezultatų panaudojimo atvejai, patikslintas tolesnių veiksmų įgyvendinimas, be kita ko, nustatant, kad *ex post* vertinimą atlikusi ministerija pateikia *ex post* vertinimo ataskaitą Vyriausybei (kartu su koordinuojančios institucijos nuomone dėl *ex post* vertinimo ataskaitos projekto). *Ex post* vertinimų rezultatai paprastai aptariami Vyriausybės pasitarime, kurio metu *ex post* vertinimą atlikusiai ministerijai ir (ar) kitoms suinteresuotoms institucijoms, atsižvelgiant į *ex post* vertinimo rezultatus, gali būti suformuojami pavedimai atlikti konkrečias užduotis, siekiant pakeisti netenkinančią situaciją.

Nutarimo projektas atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 (toliau – Programa). Programos 191.3 papunktyje numatyta, kad viena iš pagrindinių iniciatyvų – teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimas. Numatoma, kad galiojančio teisinio reguliavimo taikymo ir veikimo vertinimas turi būti planuojamas ir nuoseklus. Toks vertinimas bus esminė prielaida egzistuojančiam reguliavimui tobulinti ir kylantiems iššūkiams identifikuoti.

Nutarimo projekte dėstomi terminai pateikti derinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

Nutarimo projektu nesiūloma perkelti ar įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktų.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Priėmus Nutarimo projektą, jo įgyvendinimui kitų teisės aktų priimti nereikės.

Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Teisės sistemos grupė (vadovė Dalia Baležentė, tel. (8 5) 266 2908, el. p. dalia.balezente@tm.lt, ir patarėja Inga Grigienė, tel. (8 5) 266 2963, el. p. inga.grigiene@tm.lt).

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 25 lapai.

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska

Inga Grigienė, (8 5) 2662963, el. p. i.grigiene@tm.lt

Teisingumo ministerijos 2021 m. sausio d. rašto Nr.

gavėjų sąrašas:

1. Seimo kanceliarija
2. VŠĮ Vyriausybės strateginės analizės centras
3. Aplinkos ministerija
4. Ekonomikos ir inovacijų ministerija
5. Energetikos ministerija
6. Finansų ministerija
7. Krašto apsaugos ministerija
8. Kultūros ministerija
9. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
10. Susisiekimo ministerija
11. Sveikatos apsaugos ministerija
12. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija
13. Užsienio reikalų ministerija
14. Vidaus reikalų ministerija
15. Žemės ūkio ministerija